

www.darolfekr.com

مکتب ادبی افتخار

جلد پنجم

علامہ طباطبائی
رحمۃ اللہ علیہ

مصطفیٰ جمالی

www.darolfekr.com

www.darolfekr.com

فهرست

پیش گفتار.....	۵
باب اول: علم صرف.....	۱۱
فصل اول: فعل.....	۱۳
مبحث اول: فعل ماضی.....	۱۳
۱. تحقق.....	۱۳
۲. فراغ از عمل.....	۱۳
۳. زمان گذشته.....	۱۴
۴. فعل ماضی در صله.....	۱۶
۵. ماضی مجهول.....	۱۸
مبحث دوم: فعل مضارع.....	۱۹
۱. ترقب.....	۱۹
۲. استمرار و تجدد.....	۱۹
مبحث سوم: دلالت فعل بر مباشرت.....	۲۱
فصل دوم: ابواب ثلاثی مزید.....	۲۲
۱. افعال و تفعیل.....	۲۲
۱-۱. دفعه و تدریج.....	۲۲
۱-۲. تکثیر.....	۲۴
۲. باب تفعّل.....	۲۵

-
۳. باب تفاعل..... ۲۶
۴. باب افتعال..... ۲۷
۵. استفعال..... ۲۷
۶. لحاظ دو معنای مختلف در یک مورد واحد..... ۲۸
- فصل سوم: جامد و مشتق..... ۳۱
۱. اسم فاعل..... ۳۱
- ۱-۱. تعریف..... ۳۱
- ۱-۲. استقرار و نبوت..... ۳۱
- ۱-۳. عمل اسم فاعل..... ۳۲
۲. اسم مفعول..... ۳۳
- ۲-۱. تعریف..... ۳۳
- ۲-۲. هیئت اسم مفعول لازم..... ۳۳
- ۲-۳. فعال و فعیل..... ۳۵
۳. صفت مشبیه..... ۳۵
۴. اسم تفضیل..... ۳۷
۵. اسم مبالغه..... ۳۹
۶. اسم زمان و مکان..... ۳۹
۷. اسم آلت..... ۴۰
- فصل چهارم: مصدر و اسم مصدر..... ۴۱
۱. تعریف..... ۴۱
۲. دلالت مصدر بر وقوع..... ۴۲
۳. تفاوت وزن..... ۴۳

۴۴	۴. تذکیر و تانیث
۴۴	۵. مصدر نوع
۴۵	۶. مصدر مرة
۴۶	۷. مصدر میمی
۴۷	۸. اشتقاق از جوامد
۴۹	فصل پنجم: جمع و اسم جمع
۴۹	۱. اقل جمع
۵۰	۲. دلالت جمع بر کثرت
۵۱	۳. اختصاص جمع سالم به عاقل
۵۲	۲. جمع محلی به «أل»
۵۳	۴. اسم جنس جمعی
۵۳	۵. اسم جمع
۵۴	۶. اسم جنس نکره
۵۵	فصل ششم: تانیث و تذکیر
۵۹	باب دوم: علم نحو
۶۱	فصل اول: مرفوعات
۶۱	۱. حذف مبتدا
۶۱	۲. ضمیر شأن
۶۲	۲. تعدد خبر
۶۳	فصل دوم: منصوبات
۶۳	۱. منصوب بنا بر اختصاص

- ۶۳..... ۲. مفعول مطلق
- ۶۳..... ۲-۱. سبحان
- ۶۴..... ۲-۲. الفاظ نائب
- ۶۵..... ۲-۳. حذف عامل
- ۶۵..... ۳. حال
- ۶۵..... ۳-۱. تعدد حال
- ۶۵..... ۳-۲. فعل ماضی
- ۶۶..... ۳-۳. حال لازمه و منتقله
- ۶۸..... ۳-۴. مصدر
- ۶۹..... فصل سوم: توابع
- ۶۹..... ۱. نعت
- ۷۰..... ۲. تاکید
- ۷۲..... فصل چهارم: افعال ناقصه
- ۷۲..... ۱. «کان» تامه و ناقصه
- ۷۲..... ۲. دلالت «کان»
- ۷۵..... ۳. استمرار
- ۷۶..... ۴. «ما کان»
- ۷۸..... ۵. «عاد»
- ۷۹..... فصل پنجم: اسماء عامله
- ۸۰..... فصل ششم: ضمیر
- ۸۰..... ۱. ضمیر شأن و قصه

۸۰	۲. ضمیر فصل
۸۱	۳. مرجع ضمیر
۸۳	باب سوم: حروف
۸۵	مقدمه
۸۵	۱. تعریف
۸۶	۲. وضع حروف
۸۶	۳. اقسام
۸۷	۴. وضع اسماء قبل از حروف
۸۹	همزه
۸۹	۱. حذف همزه
۹۱	۲. تقدم همزه بر حرف عطف
۹۲	۳. همزه تسویه
۹۴	إذ
۹۴	۱. زمان ماضی
۹۴	۲. مفعول
۹۵	إذا
۹۵	۱. فجائیه
۹۶	۲. ظرفیه
۹۸	أل
۹۸	۱. اقسام

-
۲. تکرار اسم معرفه ۹۹
۳. عهد ذکری ۹۹
۴. عهد حضوری ۱۰۰
۵. عهد ذهنی ۱۰۱
۶. جنس ۱۰۱
۷. استغراق ۱۰۱
۸. تزئین ۱۰۲
۹. جمع محلی به «أل» ۱۰۲
- ألا ۱۰۵
- إلا ۱۰۷
- إلی ۱۰۹
۱. انتهای غایت ۱۰۹
۲. به معنای «مع» ۱۱۰
- أم ۱۱۱
۱. معنای وضعی ۱۱۱
۲. أم منقطعه ۱۱۱
۳. حذف معطوف علیه ۱۱۲
۴. زائده ۱۱۲
- أن ۱۱۳
۱. مصدریه ۱۱۳

۱۱۴	۲. تفسیریه
۱۱۶	أو
۱۱۶	۱. تردید
۱۱۶	۲. تسویه و اباحه
۱۱۶	۳. «بل»
۱۱۷	۴. استندراک
۱۱۸	أى
۱۱۹	باء
۱۲۳	بلى
۱۲۴	حتى
۱۲۴	۱. غایت
۱۲۴	۲. تعلیل
۱۲۶	على
۱۲۷	عن
۱۲۸	فاء
۱۲۸	۱. تفریع
۱۲۹	۲. جواب
۱۲۹	۳. تعلیل
۱۲۹	۴. ترتیب
۱۳۰	۵. زائده

۱۳۲	۶. فصیحہ
۱۳۳	۷. تفسیر
۱۳۳	۸. توہم شرط
۱۳۴	۹. معنای شرط
۱۳۵	۱۰. فاء بر سر خیر
۱۳۶	قد
۱۳۷	کأین
۱۳۸	کلّ
۱۳۹	کلاً
۱۴۱	لام
۱۴۱	۱. اختصاص
۱۴۱	۲. ملک
۱۴۱	۳. معنای نفع
۱۴۲	۴. تعلیل
۱۴۲	۵. غایت
۱۴۳	۶. غرض
۱۴۴	۷. عاقبت
۱۴۴	۸. زائده
۱۴۵	۹. تقویت
۱۴۵	۱۰. لام امر
۱۴۵	۱۱. ابتدائیہ

۱۴۶	.....	۱۲. قسم
۱۴۷	.....	لا
۱۴۸	.....	لعلّ
۱۵۰	.....	لَمَّا
۱۵۱	.....	لو
۱۵۳	.....	ما
۱۵۳	.....	۱. موصوله
۱۵۴	.....	۲. استفهامیه
۱۵۴	.....	۳. شرطیه
۱۵۵	.....	۴. نافییه
۱۵۶	.....	۵. مصدریه
۱۵۸	.....	۶. زمانیه
۱۵۸	.....	۷. زائده
۱۵۹	.....	۸. «ما» در «ما یهجعون»
۱۶۱	.....	مین
۱۶۱	.....	۱. ابتدائیه
۱۶۲	.....	۲. تبعیض
۱۶۲	.....	۳. تبیین
۱۶۲	.....	۴. سببیت
۱۶۳	.....	۵. معنای «فی»
۱۶۳	.....	۶. معنای «باء»

۱۶۴	مَن
۱۶۵	تنوین
۱۶۵	۱. تنوین عوض
۱۶۵	۲. نکره در سیاق شرط
۱۶۶	۳. نکره در سیاق نفی
۱۶۷	واو
۱۶۷	۱. مطلق جمع
۱۶۷	۲. استیناف
۱۶۷	۲. تقسیم
۱۶۸	۳. تفصیل
۱۶۸	۴. حالیه
۱۶۹	۵. عطف مضارع بر ماضی
۱۷۱	باب چهارم: علم بلاغت
۱۷۳	فصل اول: اغراض جمله
۱۷۳	۱. اسمیه
۱۷۳	۲. فعلیه
۱۷۴	۳. اسم فاعل
۱۷۵	۴. تاکید
۱۷۶	فصل دوم: تنکیر
۱۸۰	فصل سوم: تقدیم

۱۸۳	فصل چهارم: قصر
۱۸۳	۱. اقسام قصر
۱۸۴	۲. استثناء
۱۸۵	۳. «إنما»
۱۸۶	۴. تعریف مسند الیه به «أل»
۱۸۶	۵. تعریف مسند به «أل»
۱۸۸	۶. تقدیم مفعول
۱۸۹	۷. تقدیم ظرف
۱۹۰	۸. تقدیم مسند الیه
۱۹۱	خاتمه
۱۹۳	اصل ۱: ظهور
۱۹۶	اصل ۲: استدلال به قرآن
۲۰۰	اصل ۳: استدلال به عقل
۲۰۱	اصل ۴: سبقت معانی مادی
۲۰۳	اصل ۵: تغییر دلالت الفاظ
۲۰۷	منابع
۲۰۹	فهرست